

EUROPSKI NADZORNIK ZAŠTITE PODATAKA

Sažetak mišljenja Europskog nadzornika za zaštitu podataka o paketu zakonodavnih mjera za reformu Eurojusta i osnivanje Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO)

(Cjeloviti tekst ovog mišljenja objavljen je na internetskim stranicama EDPS-a na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku na adresi www.edps.europa.eu)

(2014/C 244/08)

A. UVOD

A.1. Kontekst mišljenja

1. Dana 17. srpnja 2013. Komisija je usvojila paket zakonodavnih mjera za osnivanje Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) i reformu Eurojusta. Taj se paket sastoji od:
 - Komunikacije Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljene „Bolja zaštita financijskih interesa Unije: osnivanje Ureda europskog javnog tužitelja i reforma Eurojusta”⁽¹⁾ (u daljnjem tekstu: „Komunikacija o EPPO-u i Eurojustu”),
 - prijedloga Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o Agenciji Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (u daljnjem tekstu: „Prijedlog o Eurojustu”)⁽²⁾,
 - prijedloga Uredbe Vijeća o osnivanju Ureda europskog javnog tužitelja⁽³⁾ (u daljnjem tekstu: „Prijedlog o EPPO-u”), i
 - Komunikacije Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljene „Poboljšavanje upravljanja OLAF-om i jačanje postupovnih jamstava u istragama: Postupni pristup koji će pratiti uspostavu Ureda europskog javnog tužitelja”⁽⁴⁾ (u daljnjem tekstu: „Komunikacija o OLAF-u”).
2. Europski nadzornik za zaštitu podataka imao je mogućnost dati svoje neformalne primjedbe prije usvajanja paketa. Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravlja činjenicu što je Komisija uzela u obzir neke od tih primjedbi.
3. Europski nadzornik za zaštitu podataka također pozdravlja činjenicu što se Komisija savjetovala s njime i što se upućivanja na savjetovanje nalaze u preambulama obaju prijedloga.

A.2. Ciljevi paketa

4. Cilj reforme Eurojusta i osnivanja Ureda europskog javnog tužitelja jest suzbijanje prijevара, odgovorniji kazneni progon na razini EU-a i podizanje razine zaštite onih koji su uključeni u istrage⁽⁵⁾.
5. Prijedlog o Eurojustu temelji se na članku 85. UFEU-a, a njegovi su ciljevi sljedeći:
 - poboljšati učinkovitost Eurojusta novom upravljačkom strukturom,
 - poboljšati operativnu učinkovitost Eurojusta istovrsnom definicijom položaja i ovlasti nacionalnih članova,
 - propisati ulogu Europskog parlamenta i nacionalnih parlamenata u ocjenjivanju Eurojustovih aktivnosti u skladu s Lisabonskim ugovorom,

⁽¹⁾ COM(2013) 532 završna verzija.

⁽²⁾ COM(2013) 535 završna verzija.

⁽³⁾ COM(2013) 534 završna verzija.

⁽⁴⁾ COM(2013) 533 završna verzija.

⁽⁵⁾ Komunikacija o EPPO-u i Eurojustu, točka 1.

- uskladiti Eurojustov pravni okvir sa zajedničkim pristupom, poštujući pritom u potpunosti njegovu posebnu ulogu u koordinaciji istraga koje su u tijeku,
 - osigurati da Eurojust može blisko surađivati s Uredom europskog javnog tužitelja, nakon njegova osnivanja.
6. Prijedlog o EPPO-u temelji se na članku 86. UFEU-a, a njegovi su ciljevi sljedeći:
- pridonijeti jačanju zaštite financijskih interesa Unije i daljnjem razvoju područja pravosuđa te povećati povjerenje poduzeća i građana EU-a u institucije Unije, pritom poštujući sva temeljna prava sadržana u Povelji o temeljnim pravima Europske unije,
 - uspostaviti dosljedan europski sustav za istrage i progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije,
 - osigurati djelotvornije i učinkovitije istrage i progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese EU-a,
 - povećati broj progona što će dovesti do više osuđujućih presuda i povrata sredstava Unije stečenih prijevaram,
 - osigurati blisku suradnju i učinkovitu razmjenu informacija između europskih i nacionalnih nadležnih tijela,
 - jačati odvratanje od počinjenja kaznenih djela koja utječu na financijske interese EU-a.
7. Oba prijedloga vrlo su važna u pogledu zaštite podataka s obzirom na to da je obrada osobnih podataka jedna od glavnih aktivnosti Eurojusta i da će postati jedna od glavnih aktivnosti EPPO-a.

A.3. Cilj mišljenja

8. Mišljenje se usredotočuje na izmjene zakonodavnog okvira Eurojusta koje su najvažnije za zaštitu podataka. U njemu se također nalaze preporuke o odredbama koje su slične postojećim odredbama s ciljem daljnjeg jačanja režima zaštite podataka koji se primjenjuje na Eurojust.
9. Europski nadzornik za zaštitu podataka primjećuje da se u pogledu zaštite podataka Prijedlog o EPPO-u uvelike temelji na Prijedlogu o Eurojustu. U ovom se mišljenju stoga analizira taj Prijedlog u kombinaciji s Prijedlogom o Eurojustu istodobno ukazujući na neke posebnosti. Europski nadzornik za zaštitu podataka ističe da je ta analiza ograničena na aspekte zaštite podataka. U njoj se ne ocjenjuje jesu li odredbe sadržane u Prijedlogu o EPPO-u u skladu s drugim temeljnim pravima⁽¹⁾.

D. ZAKLJUČCI

122. Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravlja odredbe za zaštitu podataka u prijedlozima o Eurojustu i EPPO-u s obzirom na to da je obrada osobnih podataka jedna od glavnih aktivnosti Eurojusta i da će postati jedna od glavnih aktivnosti EPPO-a. Uredba (EZ) br. 45/2001 s pravom je referentna točka za prijedloge kojima se propisuje dosljedna i ujednačena primjena pravila o zaštiti podataka za sva tijela EU-a, a pritom se uzimaju u obzir posebnosti policijske i pravosudne suradnje u kaznenom pravu.
123. Budući da se aktivnosti Eurojusta i EPPO-a ne mogu izjednačiti s pravim sudskim aktivnostima, neovisno nadzorno tijelo mora vršiti nadzor nad obradom osobnih podataka koju provode ta tijela. Imajući na umu načelo da nadzor slijedi nakon nadzornika, tijelo EU-a trebalo bi jamčiti nadzor Eurojusta i EPPO-a, nadzornika koji su tijela EU-a. U tom je pogledu logično i dosljedno da Europski nadzornik za zaštitu podataka, neovisno tijelo EU-a osnovano za nadzor svih institucija i tijela EU-a, preuzme tu ulogu.

⁽¹⁾ Analizu drugih temeljnih prava potražite prvenstveno u mišljenju Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA) o prijedlogu osnivanja Ureda europskog javnog tužitelja, Beč, 4. veljače 2014., dostupnom na FRA-inom portalu: <http://fra.europa.eu/en>.

124. Nadalje, budući da će velika količina podataka koje obrađuju Eurojust i EPPO potjecati od država članica, potrebno je osigurati aktivno sudjelovanje nacionalnih tijela za zaštitu podataka kroz blisku suradnju s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka kako bi se osigurao sveobuhvatni nadzor na razini EU-a i nacionalnoj razini. Međutim, na razini EU-a za neovisan i učinkovit nadzor isključivo je i u potpunosti odgovoran Europski nadzornik za zaštitu podataka čije postupke nadzire Sud Europske unije.
125. Postoji ipak niz općih i posebnih odredbi koje je potrebno ispraviti ili poboljšati. Imajući u vidu važnost Prijedloga za zaštitu podataka, Europski nadzornik za zaštitu podataka stoga iznosi niz preporuka osmišljenih kako bi osigurale da prijedlozi zadovolje potrebne standarde sveobuhvatne i učinkovite zaštite osobnih podataka koju provode Eurojust i EPPO.
126. Europski nadzornik za zaštitu podataka preporučuje:
- unošenje jasne pojmovne razlike između operativnih podataka (podataka povezanih s predmetom) i administrativnih podataka (podataka koji nisu povezani s predmetom) u Prijedlog o Eurojustu, kao i izmjenu članka 27. stavka 5. Prijedloga o Eurojustu u skladu s tim definicijama,
 - definiranje sljedećih pojmova u prijedlozima o Eurojustu i EPPO-u: nadležna tijela, tijela Unije, treće zemlje, međunarodne organizacije, privatne stranke i privatne osobe,
 - jasno i precizno definiranje područja nadležnosti EPPO-a,
 - pojašnjenje mogu li se osobni podaci obrađivati u spisima izvan sustava vođenja predmeta,
 - zamjenu formulacije „osobni podaci vezani uz predmet” formulacijom „operativni osobni podaci” u članku 22. stavku 6. Prijedloga o EPPO-u kako bi se osigurala dosljednost s definicijama iz članka 2. točke (e) Prijedloga o EPPO-u,
 - pojašnjenje svrhe obrade osobnih podataka u prijedlozima o Eurojustu i EPPO-u u pogledu indeksa, privremenih radnih dosjea i, ako je primjenjivo, drugih dosjea koji sadrže operativne podatke koji uključuju osobne podatke,
 - uklanjanje iz članka 24. stavka 2. točke (c) Prijedloga o Eurojustu i članka 22. stavka 2. točke (c) Prijedloga o EPPO-u dijela u kojem se navodi da sustav vođenja predmeta olakšava nadzor zakonitosti i usklađenosti s pravilima o zaštiti podataka, te njegovo navođenje u zasebnom stavku,
 - obrazloženje kategorije podataka „carinski i porezni broj” ili njezino brisanje iz Priloga 2.,
 - dodavanje u članak 37. stavak 3. Prijedloga o EPPO-u odredbu da se službenika za zaštitu podataka obavješćuje o posebnim okolnostima koje opravdavaju neophodnost obrade podataka, te propisivanje u članku 27. stavku 3. Prijedloga o Eurojustu i članku 37. stavku 3. Prijedloga o EPPO-u da se to opravdanje mora popisno evidentirati,
 - također dodavanje osoba mlađih od 18 godina u posljednju rečenicu članka 27. stavaka 3. i 4. Prijedloga o Eurojustu i u posljednju rečenicu članka 37. stavka 4. Prijedloga o EPPO-u,
 - brisanje članka 28. stavka 4. Prijedloga o Eurojustu i članka 38. stavka 4. Prijedloga o EPPO-u s obzirom na to da se obveza preispitivanja podataka već spominje u drugom stavku, a preispitivanje ne bi trebao provoditi Europski nadzornik za zaštitu podataka već nadzornik (tj. Eurojust ili EPPO),

- dodavanje u članak 28. Prijedloga o Eurojustu i članak 38. Prijedloga o EPPO-u stavka koji propisuje neprekidnu pohranu podataka u sljedećim slučajevima:
 - kada je potrebno zaštititi interese subjekta podataka kojemu je potrebna zaštita,
 - kada subjekt obrade podataka osporava njihovu točnost, ono razdoblje koje omogućuje nadzorniku provjeru točnosti podataka,
 - kada se osobni podaci moraju čuvati kao dokazi,
 - kada se subjekt obrade podataka protivi njihovu brisanju i umjesto toga zatraži ograničenje njihove uporabe,
- dodavanje u Prijedlog o Eurojustu posebne odredbe koja navodi sve izvore informacija koje obrađuje Eurojust,
- izmjenu članka 31. Prijedloga o Eurojustu kako bi se osiguralo da Kolegij imenuje službenika za zaštitu podataka,
- u članku 31. stavku 2. Prijedloga o Eurojustu i članku 41. stavku 2. Prijedloga o EPPO-u zamjenu formulacije „Kako bi ispunio obveze iz članka 24. Uredbe (EZ) br. 45/2001” formulacijom „Uz obveze iz članka 24. Uredbe (EZ) br. 45/2001”,
- propisivanje u članku 31. stavku 3. Prijedloga o Eurojustu i članku 41. stavku 3. Prijedloga o EPPO-u da službenici za zaštitu podataka imaju pristup svim podacima koje obrađuje Eurojust i svim prostorima Eurojusta u izvedbi svojih zadataka, te dodavanje da je takav pristup omogućen u svako doba i bez prethodnog zahtjeva,
- dodavanje u članak 31. Prijedloga o Eurojustu i članak 41. Prijedloga o EPPO-u zadatka vođenja registra takvih slučajeva koji utječu na operativne i administrativne osobne podatke koje obrađuje Eurojust,
- brisanje članka 32. stavka 4. Prijedloga o Eurojustu i članka 42. stavka 4. Prijedloga o EPPO-u s obzirom na to da su te odredbe već obuhvaćene člankom 20. Uredbe (EZ) br. 45/2001 koja se primjenjuje na Eurojust i EPPO,
- brisanje druge rečenice članka 32. stavka 6. Prijedloga o Eurojustu u kojoj se spominje rok jer je suvišna s obzirom na članak 32. stavak 2. Prijedloga o Eurojustu,
- brisanje članka 32. stavka 7. Prijedloga o Eurojustu i članka 42. stavka 4. Prijedloga o EPPO-u jer su suvišni s obzirom na Uredbu (EZ) br. 45/2001,
- dodavanje u naslov članka 33. Prijedloga o Eurojustu i članka 43. Prijedloga o EPPO-u sljedeće formulacije: „Načini ostvarivanja”,
- unošenje pravila o ispravljanju, brisanju i ograničenju podataka koje dostavljaju tijela EU-a u članak 33. Prijedloga o Eurojustu,
- zamjenu trenutačne formulacije u članku 34. stavku 1. Prijedloga o Eurojustu i članku 44. stavku 1. Prijedloga o EPPO-u sljedećim: „Eurojust obrađuje osobne podatke na takav način da se uvijek može utvrditi njihov izvor”,
- u članku 34. stavku 3. Prijedloga o Eurojustu i članku 44. stavku 2. Prijedloga o EPPO-u odvajanje dviju rečenica u zasebne stavke s obzirom na to da se odnose na drugačije predmete,

- izmjenu prve rečenice članka 34. stavka 3. Prijedloga o Eurojustu i članka 44. stavka 3. Prijedloga o EPPO-u radi pojašnjenja odgovornosti,
- izmjenu zadnje rečenice članka 36. stavka 1. Prijedloga o Eurojustu i članka 46. stavka 1. Prijedloga o EPPO-u kako bi se osiguralo da Europski nadzornik za zaštitu podataka u najvećoj mjeri uzme u obzir mišljenje nadležnih nacionalnih nadzornih tijela,
- dodavanje riječi „uključujući” između „međunarodne organizacije” i „Međunarodna organizacija kriminalističke policije (Interpol)” na kraju članka 38. stavka 1. Prijedloga o Eurojustu, i zamjena formulacije „međunarodne organizacije ili Interpol” formulacijom „međunarodne organizacije uključujući Međunarodnu organizaciju kriminalističke policije (Interpol)” u članku 40. stavku 1. i članku 45. stavku 2. Prijedloga o Eurojustu,
- uklanjanje mogućnosti da Eurojust pretpostavi da postoji pristanak država članica brisanjem članka 38. stavka 4. točke (a) Prijedloga o Eurojustu i dodavanjem da se odobrenje mora dati „prije prijenoša” u drugu rečenicu članka 38. stavka 4. Prijedloga o Eurojustu,
- dodavanje članku 38. Prijedloga o Eurojustu stavka kojim se zahtijeva prenošenje podataka samo ako se primatelj obveže da će podatke koristiti samo za svrhu zbog koje su preneseni,
- dodavanje članku 38. Prijedloga o Eurojustu stavka kojim se zahtijeva vođenje detaljne evidencije o prijenosu osobnih podataka, kao i o osnovama za te prijnose u skladu s člankom 31. stavkom 2. točkom (a) Prijedloga o Eurojustu. Iste preporuke primjenjuju se na članak 56. Prijedloga o EPPO-u,
- pojašnjenje naslova poglavlja V. odjeljka II. (Odnosi s partnerima) Prijedloga o Eurojustu i poglavlja VIII. odjeljka II. Prijedloga o EPPO-u,
- navođenje u članku 40. stavku 5. Prijedloga o Eurojustu da Eurojust mora razmjenjivati informacije u skladu s odlukom države članice, tijela Unije, treće zemlje ili međunarodne organizacije koja je dostavila te informacije Eurojustu,
- dodavanje u uvodne izjave Prijedloga opravdanja za neophodnost automatske i sustavne razmjene informacija među Eurojustom i EPPO-om,
- prebacivanje članka 42. stavka 1. u članak 39. u kojem je riječ o suradnji s Europskom pravosuđnom mrežom i drugim mrežama u Europskoj uniji koje su uključene u suradnju u kaznenim stvarima,
- brisanje iz članka 43. Prijedloga o Eurojustu upućivanja na članak 38. stavak 1. i umjesto toga nabrojanje tijela s kojima Eurojust može sklopiti sporazume o suradnji (treće zemlje i međunarodne organizacije),
- navođenje u članku 43. Prijedloga o Eurojustu da taj članak ne dovodi u pitanje uvjete o prijenosu osobnih podataka trećim zemljama i međunarodnim organizacijama koji su propisani odjeljkom IV. Prijedloga o Eurojustu,
- dodavanje u članak 44. Prijedloga o Eurojustu da se on primjenjuje ne dovodeći u pitanje članke 40.–42.,
- dodavanje u članak 44. Prijedloga o Eurojustu i članak 61. Prijedloga o EPPO-u obveze Eurojusta/EPPO-a da objave na svojim internetskim stranicama redovito ažuriran popis institucija i tijela EU-a s kojima razmjenjuju informacije,

- brisanje u članku 45. Prijedloga o Eurojustu i članku 61. Prijedloga o EPPO-u upućivanja na Direktivu (EZ) br. 95/46, i dodavanje u Prijedlog kriterija i postupka koji Komisija mora slijediti pri usvajanju odluke o prikladnosti,
- dodavanje zaključno u članak 45. stavak 1. Prijedloga o Eurojustu i članak 61. stavak 1. Prijedloga o EPPO-u da se treba pravodobno savjetovati s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka tijekom pregovora o međunarodnim sporazumima između EU-a i treće zemlje ili međunarodne organizacije, a osobito prije prihvatanja pregovaračkog mandata, kao i prije finalizacije sporazuma,
- dodavanje članku 45. stavku 1. Prijedloga o Eurojustu i članku 61. stavku 1. Prijedloga o EPPO-u prijelazne klauzule o postojećim sporazumima o suradnji kojima se reguliraju prijenosi osobnih podataka koje provodi Eurojust, što omogućuje ponovnu ocjenu tih sporazuma kako bi se osigurala njihova sukladnost sa zahtjevima Prijedloga o Eurojustu u roku od najviše dvije godine nakon stupanja na snagu Prijedloga o Eurojustu,
- dodavanje u članak 45. stavak 1. Prijedloga o Eurojustu i članak 61. stavak 1. Prijedloga o EPPO-u obveze Eurojusta i EPPO-a da objave na svojim internetskim stranicama redovito ažuriran popis međunarodnih sporazuma i sporazuma o suradnji s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama,
- izričito dodavanje u članak 45. stavak 2. Prijedloga o Eurojustu i članak 61. stavak 2. Prijedloga o EPPO-u odredbe da se odstupanja ne primjenjuju na česte, masivne ili strukturne prijenose (skup prijenosa) već samo na povremene prijenose,
- brisanje članka 45. stavka 2. točke (a) Prijedloga o Eurojustu i članka 61. stavka 2. točke (a) Prijedloga o EPPO-u i navođenje, u njihovu zamjenu, članka 45. stavka 2. točke (c) Prijedloga o Eurojustu odnosno članka 61. stavka 2. točke (c) Prijedloga o EPPO-u za prvo odstupanje,
- izmjena članka 45. stavka 3. Prijedloga o Eurojustu i članka 61. stavka 3. Prijedloga o EPPO-u,
- propisivanje u članku 45. Prijedloga o Eurojustu i članku 61. Prijedloga o EPPO-u da se svi prijenosi koji se temelje na odstupanjima moraju posebno evidentirati.

Sastavljeno u Bruxellesu 5. ožujka 2014.

Giovanni BUTTARELLI

Pomoćnik Europskog nadzornika za zaštitu podataka
